

ставлення до знань спонукає студента до поглибленого вивчення теорії, розширення словникового запасу студентів.

Саме такі новаційні засоби навчання допоможуть реалізувати творчий потенціал кожної особистості, що гарантуватиме успіх у професійно-ділових стосунках.

Л. П. Петрашко, канд. екон. наук, доцент
кафедри міжнародного менеджменту

СПЕЦИФІКА КОНТРОЛЮЮЧОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ЩОДО ОЦІНКИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗА КУРСОМ «МІЖНАРОДНІ КОМЕРЦІЙНІ КОНТРАКТИ»

19—20 травня 2005 р. відбудеться четвертий саміт Болонського процесу у м. Берген (Норвегія). В планах нашої держави саме на цьому зібранні приєднатися до Болонської конвенції.

Орієнтація системи вищої освіти України на Болонський процес вимагає від освіти набуття нових якісних ознак на базі збереження найкращих національних традицій та стандартів.

Курс «Міжнародні комерційні контракти» викладається у розрізі магістерської програми «Міжнародна торгівля». Згідно навчального плану підготовки магістрів названої спеціальності курс «Міжнародні комерційні контракти» входить до модуля дисциплін спеціальності за вибором.

Відповідно до тематичного плану дисципліни «Міжнародні комерційні контракти» на самостійну роботу студентів відведено 108 годин. Самостійна робота при вивченні дисципліни включає опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу, вивчення окремих питань програми дисципліни, що передбачені для самостійного опрацювання, підготовку, виконання та оформлення індивідуальних завдань, систематику вивченого матеріалу курсу перед іспитом.

Індивідуальні завдання щодо укладення міжнародних комерційних контрактів студенти отримують зразу після викладення лекційного матеріалу. Підготовка завдань може виконуватись студентом індивідуально чи групою студентів (3—5 чоловік).

Кожний студент на етапі проміжного контролю захищає три індивідуальні завдання по складанню міжнародних комерційних контрактів купівлі-продажу певного виду товару, послуги та результату творчої діяльності. Захист індивідуальних завдань відбувається у формі інтерв'ю через схему «питання — відповідь».

В середньому на одну таку процедуру припадає від 10 до 20 хвилин. При кількості студентів магістерської програми «Міжнародна торгівля» 70 чоловік (2005 рік випуску) затрати часу складають від 35 до 70 годин. В силу того, що захист індивідуальних завдань відбувається у стислі строки напередодні іспиту, навантаження на викладача зростає. Основне ж завдання викладача оцінити якість виконання завдань. Саме все вище згадане вимагало розробки спеціального інструментарію для оцінки самостійної роботи студентів за курсом «Міжнародні комерційні контракти».

Була поставлена задача знайти ефективні педагогічні технології, що сприяли би оцінці якості самостійної роботи студентів. Використання цікавих ідей, що об'єднують теорію та практику, застосування когнітивних принципів навчання дали змогу розробити інструментарій контролю для оцінки якості самостійної роботи студентів за курсом «Міжнародні комерційні контракти». В основі його залишилось інтерв'ю, як форма проведення захисту індивідуальних завдань студентів по складанню міжнародних комерційних контрактів. Зміст, наповнення, структура інтерв'ю були змінені за рахунок застосування різноманітних сигналів та стратегій для того, щоб перейти до навчання вищого рівня з використанням основ психології людини (сприйняття, мислення, усвідомлення, розуміння).

Схема інтерв'ю включає в себе огляд, термінологічний колоквиум, ключові питання, додаткові питання. Огляд — коротка передмова, мав своїм завданням пробудити інтерес та зосередити увагу студента на безпосередній задачі. Ціль термінологічного колоквиуму в ідентифікації, ретельному повторенні та пригадуванні термінів та понять навчального курсу. Когнітивна психологія говорить про те, що ретельне повторення робить нову інформацію більш значимою, тому що студенти співставляють її зі своїми особистими знаннями та досвідом.

Активний характер та питання інтерв'ю заставляють студентів мислити критично, можливо креативно. Питання інтерв'ю були розділені на групи залежно від поставлених цілей. Ключові питання направляють студентів, створюють структуру інтерв'ю відповідно до змісту конкретного самостійного завдання. Додатковий ряд питань — це питання більш глибокого рівня кожного структурного елементу (ключового питання). Такі питання сприяють встановленню діалогу, виникненню живої взаємодії відповідей та реакцій, що допомагає зрозуміти найбільш важкі складові завдання. Деякі питання побудовані так, що в їх тексті можна знайти правильну відповідь.

Описаний інструментарій для оцінки якості виконання самостійних завдань студентів по складанню міжнародних комерційних контрактів відповідає специфіці індивідуальних завдань. Кожний міжнародний комерційний контракт включає в себе певний перелік умов з конкретним змістом, що і визначає специфіку, як завдань, так і інструментарію контролю їх якості.

Названий інструментарій пройшов апробацію при викладанні дисципліни «Міжнародні комерційні контракти» в розрізі магістерської програми «Міжнародна торгівля». Подальше вдосконалення може розглядатися у контексті використання комп'ютерних технологій.

На наш погляд, застосування запропонованого інструментарію щодо оцінки якості самостійної роботи студентів за курсом «Міжнародні комерційні контракти» є шагом до створення системи оцінювання якості освіти студентів, що найбільш адаптована до вимог Болонської декларації, та веде до підвищення якості вищої освіти і забезпечення контролю її якості.

С. Б. Погорєлов, ст. викл. кафедри історії економічних учень та економічної історії

УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ СТУДЕНТАМИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Постійно зростаючі обсяги навчального матеріалу, підвищення інтенсивності навчального процесу, вимоги практики рішуче ставлять нагальну необхідність перенесення акцентів з викладення навчального матеріалу як основної форми викладацької роботи на організацію переважно самостійного його засвоєння, і в зв'язку з цим — на методичну роботу по якісному удосконаленню відомих та новітніх форм індивідуальної роботи викладача із студентами. Обумовлені необхідністю збільшення частки самостійної роботи студента зміни в підходах до організації навчального процесу вимагають не тільки якісного удосконалення організації індивідуальної роботи, але й, відповідно, ретельнішого та більш повного обліку часу на її підготовку і проведення.

Завдання покращення якості вивчення, зокрема, історико-економічних дисциплін, розуміння історичних тенденцій розвитку економічної сфери суспільства, знання ключових для економіки фактів, подій, процесів задля формування у студентів вміння